

In Memoriam Jaap Taapken

Op 18 maart j.l. is, geheel onverwacht, Jaap Taapken overleden. Jaap was al vanaf het eerste uur lid van de vogelwerkgroep. Veel leden van de vogelwerkgroep kennen hem als een bevlogen natuurbeschermers en vogelkenner zonder weerga. Bij zijn overlijden was Jaap Taapken net 76 jaar geworden.

Al van jongs af aan voelde Jaap zich verbonden met de natuur. Reeds op negenjarige leeftijd sloot hij zich aan bij district het Gooi van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie. In 1941 verscheen al een eerste artikel van zijn hand over het broeden van de geoorde fuut op het Laarder Waschmeer. Daar bleef het niet bij, in de loop der jaren is zijn lijst van

publicaties indrukwekkend lang geworden. Jaap publiceerde artikelen in diverse bladen, zoals Wiek en Snep (voorloper van Het Vogeljaar), Limosa, Ardea, het zoogdierentijdschrift Huid en Haar, dat hij zelf had opgericht, maar natuurlijk vooral ook in Het Vogeljaar. Dit blad is dit jaar toe aan de negenenveertigste jaargang en Jaap is er vrijwel vanaf het begin redacteur van geweest.

In het begin van de jaren veertig werkte Jaap als assistent-beheerder bij het Goois Natuurreservaat. Later was hij een aantal jaren werkzaam bij het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie te Leiden, waar hij zich vooral bezig hield met het ringonderzoek. Hij legde er een gedegen

basis voor de systematische opzet van het Nederlandse onderzoek. Vanaf het eind van de jaren zestig tot aan zijn pensionering werkte hij bij het Telegraafconcern als redactiemedewerker van diverse bladen, waaronder Tros Kompas. Daarnaast was hij al die jaren in zijn vrije tijd, behalve als hoofdredacteur van Het Vogeljaar en Huid en Haar, ook actief in diverse organisaties. Zo was Jaap onder andere secretaris van de landelijke NJN en enkele jaren lid van de ledenraad van Vogelbescherming Nederland. Bovendien schreef hij een aantal boeken over vogels en werkte ook mee aan vertalingen en bewerkingen van een aantal buitenlandse uitgaven. Samen met Henk Lichtenbeld vertaalde hij bijvoor-

beeld het bekende vogelboek "Elseviers gids van de Europese vogels" van Heinzel, Fitter & Parslow.

Ook op het gebied van de natuurbescherming was Jaap Taapken zeer actief. Hij was fabeliekant tegenstander van de jacht en hij was dus zeer fel gekant tegen de laffe moordpartijen op trekvogels, die met name in de Pyreneeën zeer fanatiek worden aangericht. Diverse keren ging hij daar in de trektijd persoonlijk op af en deed pogingen om het afschieten te voorkomen. Hij protesteerde er ook tegen door middel van artikelen, door overheden aan te schrijven en door diverse handtekeningenacties te voeren. Bij dit soort protestacties ging hij nooit onbezonnen te werk. Altijd probeerde hij met goede argumenten mensen te overtuigen van de zinloosheid van de jachtpartijen.

Gemeentes en instellingen als Staatsbosbeheer werden regelmatig benaderd met suggesties om gebieden aantrekkelijker te maken voor vogels en ook natuurlijk als het gevoerde beleid hem niet aanstond. Als door het kappen van bomen een reigerkolonie dreigde te verdwijnen of als er gekapt of gesnoeid werd in het broedseizoen, dan werd men bestookt met reeksen telefoontjes en bedolven onder een lawine van briefjes.

Naast dit alles was Jaap ook nog actief als reisleader voor natuurritten. Vele malen nam hij groepen vogelaars onder zijn hoede op reizen naar interessante vogelgebieden in diverse landen van Europa, zoals Frankrijk, Cyprus en zelfs naar Spitsbergen. Bovendien was Jaap ook nog een enthousiast fotograaf. Hij legde zich daarbij niet in de eerste plaats toe op fotograferen van vogels. Hij richtte zich vooral op het voor de toekomst vastleggen van speci-

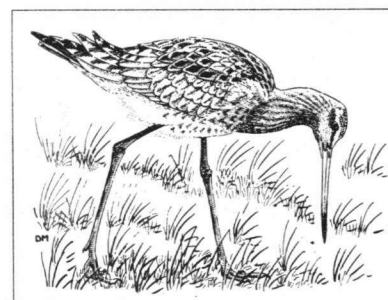
fieke biotopen die belangrijk zijn voor vogels, omdat hij zoveel van dergelijke gebieden kwalitatief achteruit zag gaan of geheel zag verdwijnen. In 1977 was hij mede-initiatiefnemer bij de oprichting van het Natuurfotografengilde.

Dag en nacht was hij met al dat werk in touw. Rust gunde hij zich nooit. Geen enkel moment. De vogels waren bij al die activiteiten de rode draad. Als hij zijn dagelijkse wandelingen maakte met de honden op de hei of in het bos, dan observeerde hij ondertussen de vogels. Hij was een scherp waarnemer en hoefde maar een glimp van een wegvlochtende vogel op te vangen of een simpel piepgeluidje te horen en hij wist al om welke soort het ging. Tijdens die wandelingen liep hij dan te mijmeren en te prakkizeren over allerlei verschijnselen die hij waarnam. Hoe gevoelig is de roodborsttapuit voor de invloeden van recreanten op de hei? Wat is de oorzaak van de achteruitgang van de huiszwaluw? Verdwijnen voor die soort geschikte plaatsen om nesten te bouwen of gaat de populatie achteruit omdat er minder insecten zijn? Met dit soort vragen was Jaap altijd bezig en als je hem dan weer tegen kwam, sprak hij over de hypothesen die hij over dit soort effecten had ontwikkeld en gebruikte die discussies met jou om zijn ideeën te testen. Meestal kwam er dan naar verloop van tijd wel een of ander artikeltje over zo'n onderwerp tevoorschijn of hij schreef er over in de talloze brieven die hij dagelijks uitwisselde met auteurs van het Vogeljaar. Hij onderhield met talloze auteurs voortdurend nauwe contacten, zowel in binnen- als buitenland. Ook binnen de vogelwerkgroep was hij een bekende figuur. Een belangrijke bijdrage leverde

Jaap aan het tot stand komen van onze avifauna, het boek "Vogels tussen Vecht en Eem", waarvan Jaap, samen met mijzelf en Dick Jonkers de eindredacteur was. Aan dit project hebben we jaren samen gewerkt en de laatste periode zaten we dagelijks bij elkaar, omringd door stapels foto's en manuscripten. Het boek werd uitgegeven in 1987 ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van de Vogelwerkgroep. Namens de Vogelwerkgroep was hij eveneens betrokken bij de oprichting van de Stichting Het Knobbelzwanen Platform, die zich inzette voor het beperken van afschot van knobbelzwanen in graslandgebieden.

Als erkenning voor zijn inspanningen op het gebied van natuurbescherming werd Jaap in 1974 door Vogelbescherming bekroond met een "Gouden Lepelaar". In 1993 werd hij bekroond met een "Zilveren Anjer", die hem persoonlijk werd uitgereikt door Prins Bernhard. Het overlijden van Jaap Taapken betekent een groot verlies. Namens de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, en namens de redactie van Het Vogeljaar, wens ik familie en vrienden veel sterkte toe voor de komende tijd.

ROB KOLE

Grutto